

לעילוי נשמת הרב ירחמיאל גרשון בן הרב צבי יהודה אדלשטיין זצ"ל

צאת השבת	כניסת השבת	
20:19	19:04	ירושלים
20:21	19:23	תל אביב
20:23	19:24	חיפה
20:19	19:23	באר שבע

פרשה זו עוסקת בשכרו של פנחס וציווי עם ישראל להילחם במדיין; מפקד בני ישראל וחלוקת הנחלות; תלונת בנות צלפחד; מינוי של יהושע כיוורשו של משה ופרשת הקורבנות.

בפרשה זו שש מצוות עשה: דיני נחלות, קורבן התמיד, מוסף של שבת, מוסף של ראש חודש, מוסף של שבועות, תקיעת שופר בראש השנה.

הפרשה פותחת דברי ה' אל משה על דבר מעשה קנאותו של: "פנחס בן אלעזר בן

אהרון הכהן"¹ אשר: "השיב את חמתי מעל בני ישראל". ואת שכרו, שיקבל: "ברית כהונת עולם"². הפסוק מציין לגנאי את זמרי בן סלוא שחטא עם המדיינית. ה' מורה למשה לשנוא לעד את המדיינים על שהחטיאו את בני ישראל בעריות לצורך חטא עבודה זרה.³ לאחר המגפה מורה ה' למשה ואלעזר למנות את בני ישראל.⁴ לאחר מנייתם⁵ מורה ה' למשה: "לאלה" תחלק הארץ בנחלה במספר שמות". ה' מורה לו כי חלוקת הארץ תעשה בגורל⁷ בהתאם לגודל השבט.⁸

הפסוקים מציינים את מספר בני לוי מבני חודש ומעלה, ומסבירים את עובדת מנייתם בנפרד משאר העם: "כי לא נתן להם נחלה בתוך בני ישראל".

הפסוק מציין כי בקרב הנכנסים לארץ: "לא היה איש מפקודי משה ואהרון הכהן" שדברו רע על הארץ, ומייד מביא את: "בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה". הללו עומדות לפני משה ואלעזר, מזכירות כי אביהן מת 'בחטאו' ללא בנים, טוענות: "למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו כי אין לו בן"¹⁰ ומבקשות חלק ונחלה בארץ.¹¹ "ויקרב משה את משפטן לפני ה'", וה' מצדיק את דבריהן ומצווה לתת להן את שני חלקי אביהן¹² בירושת הארץ.

ה' ציווה למשה להורות לבני ישראל את סדר הקדימה בירושה: בן, בת, אח, קרוב אחר מצד אביו.

"ויאמר ה' אל משה עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ אשר נתתי לבני ישראל"¹³. אך לאחר ראייתה ימות, כפי שמת אהרון בשל העובדה כי: "מריתם את פי במדבר צין במריבת העדה להקדישני במים לעיניהם".

"וידבר משה אל ה' לאמר,¹⁴ יפקד ה' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה" אשר ינהיג אותם לאחר פטירתו. ה' מורה לו לקחת¹⁵ את יהושע בן נון "איש אשר רוח בר" להנהיג את העם: "ונתתה מהודך"¹⁶ עליו". ה' מורה כי יהושע יצטרך

¹ בני השבטים היו מבזים אותו על כך שלמרות היות סביו - יתרו - כהן ע"ז בעברו, הוא העז להרוג נשיא שבט מישראל. לכן הפסוק מייחס אותו לאהרון (רש"י כה, יא).

² כאשר נתנה כהונה לאהרון וזרעו, נכללו במינוי זה בניו, וזרעם שייולד מעתה. אך נכדו, פנחס בן אלעזר בן אהרון שכבר נולד, לא נמשח לכהונה. כעת קיבל מתנה מה' (רש"י שם, ג).

³ כלאו לא בחטא המתלוננים או עדת קורח שהתריסו כלפי הנהגת ה', אלא חטא עצמי. בגמרא (שבת צו) נחלקו במהות חטאו: "ר' עקיבא אומר מקושש עצים

⁴ טעם מנייתם של בני ישראל הוא כביכול לדעת כמה נותרו לאחר המגפה. ביאור נוסף הוא שמשה קיבל את בני ישראל במניין, וכעת, שמחזיר הפיקדון להקב"ה קודם כניסתם לארץ, סופרם שוב (רש"י כו, א).

⁵ ראו טבלה בהמשך.

⁶ מי שהוא בן עשרים כעת. אך קטנים שהגדילו והגיעו לגיל עשרים אחר חלוקת הארץ (שלקחה 14 שנה), נוטלים רק את חלק אביהם (רש"י שם, ג).
⁷ אלעזר הכהן עמד לבוש בגדי הקודש ואמר שאם יעלה שבט מסוים בגורל, יצא חלק מסוים בגורלו. ונשיא השבט הרים מן הקופה שתי פתקים, באחד היה כתוב שם שבטו ובשני שם החלק (רש"י שם, נד).

⁸ אמנם חלקי הארץ לא היו שווים בגודלם באופן יחסי, היות ויש מקומות פוריים יותר או פחות ובהתאם לכך קיבלו חלק גדול או קטן יותר (רש"י שם, שם).
⁹ רש"י (שם, ד) מסביר את טענתן שבקשו להיחשב במקום בנים. הן טענו שאם אנו לא נחשבות 'זרע אבינו' הרי שאימנו צריכה ייבום (כדין אחד שמת בלא בנים ומצוה אחיו לשאת את האלמנה ולהעמיד שם לאחיו המת), ואם לא מצווה להתייבם הרי שאנו נחשבות 'זרע' ומגיע לנו לרשת חלקו של אבינו.

¹⁰ בשונה מהגברים שנענשו בעקבות חטא המרגלים שלא להיכנס לארץ, בנות ישראל לא היו שותפות לחטא זה, אלא להיפך, הן מבקשות: "תנה לנו אחוזה" (רש"י כו, סד).

¹¹ חלק אחד ככל אחד מיוצאי מצרים, וחלק נוסף, חלקו עם אחיו בנכסי חפר אביו שהיה אף הוא מיוצאי מצרים (רש"י כו, ז).

¹² רש"י (שם, יב על פי המדרש) מסביר את סמיכות העניינים, שמאחר וצווה משה לתת לבנות צלפחד חלק בארץ, חשב כי אולי מחל לו הקב"ה על חטאו, והוא יכניס את העם לארץ ישראל. על כן אמר לו הקב"ה: "גזרתי במקומה עומדת".

¹³ רש"י (שם, טו) מציין זאת כשבח של צדיקים שבעת פטירתן דואגים לציבור ולא לעצמם.

¹⁴ 'קחנו בדברים' (תשכנע אותו): אשריך זכית להנהיג את בניו של ה' (רש"י שם, יח).

¹⁵ שפניו של יהושע יקרנו אף הם, אמנם לא כמו פניו של משה (רש"י שם, כ).

¹⁶ לזכות חטופי עזה במלחמה בתוך כלל ישראל הזקוקים ומצפים לישועת ה'.

ולעילוי נשמת הילדה הטהורה חיה מרגלית בת צבי חנוך, הקדוש אלכסנדר בן נינה הי"ד, הקדוש בצלאל דוד בן שי הי"ד ומשה הכהן בן מיכל.

כל הזכויות שמורות ליעקב כץ ©

לעילוי נשמת הרב ירחמיאל גרשון בן הרב צבי יהודה אדלשטיין זצ"ל

להתייעץ באלעזר ובסנהדרין לפני יציאה למלחמה.¹⁷ משה עושה כדבר ה', לוקח את יהושע ומעמידו לפני אלעזר "וכל העדה", סומך את ידיו עליו ומצווהו את כל דברי ה'.

"וידבר ה' אל משה לאמר, צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו¹⁸ להקריב לי במועד". ה' מורה על חיוב אכילת מצות בפסח, הקרבת שתי הלחם בשבועות, תקיעת שופר בראש השנה, איסור אכילה וחיוב עינוי ביום הכיפורים, וחג הסוכות. לאחר פירוט ה' את כל הקורבנות,¹⁹ מלמד משה את בני ישראל כל שצווה.

היום	כבשים (תמימים בני שנה).	פרים	אילים	שעיר עיזים לחטאת.	מנחות - סולת מעורבת בשמן	נסכים - יין
כל יום (קורבנות שבת ומועדים היו בנוסף לקורבן התמיד).	2 - 1 בבוקר ו 1 בין הערביים.	-	-	-	1/10 איפה. ²⁰	1/4 היין לכל כבש.
שבת	2	-	-	-	2/10.	1/4 היין לכל כבש.
ראש חודש	7	2	1	221	3/10 לפר, 2/10 לאיל, 1/10 לכבש.	1/2 היין לפר, 1/3 היין לאיל, 1/4 היין לכבש.
פסח, שבועות	7	2	1	1	"	"
ראש השנה (בנוסף לר"ח).	7	1	1	1	"	"
יום כיפור	7	1	1	+1 חטאת יר"כ.	"	"
סוכות (מספר פרי החג החל ב-13 ופחת בכל יום).	14	7-13	2	1	"	"
שמיני עצרת	7	1	1	1	"	"

שם השבט	משפחות ²³	מספר בני השבט ²⁴	הערות/הוספות
ראובן	החנוכי, ²⁵ הפלואי, החצרוני והכרמי.	34,730	הפסוק מזכיר את דתן ואבירם בני אליאב בן פלוא שנענשו יחד עם עדת קורח.
שמעון	הנמואלי, הימיני, היכני, הזרחי והשאוילי.	22,200	
גד	הצפוני, החגי, השוני, האזני, הערי, הארודי	40,500	

¹⁷ רש"י שם, כא.

¹⁸ שיהיו כהנים, לויים וישראלים עומדים על גביו של הקורבן. בכל שבוע הייתה משמרת אחרת של כוהנים וכנגדם 'מעמד' מקרב ישראל (רש"י כה, ב על פי המדרש).

¹⁹

²⁰ איפה הינה מידת נפח מקראית השווה בין כ-25 ליטר לפי שיטת הרב חיים נאה, ועד 43 ליטר לפי שיטת החזו"א.

²¹ היין הינו מידת נפח מקראית השווה ל 1/6 האיפה, כלומר בין כ-4.15 ליטר לשיטת הרב חיים נאה ועד 7.17 ליטר לפי שיטת החזו"א.

²² מכפר על חטא שאף אחד לא יודע מלבד ה'.

²³ המשפחות נקראות על שמם של יורדי מצרים - הנולדים מאז והלאה לא נקראו משפחותיהם בשמם, אלא התייחסו אחר משפחות קיימות. היוצאים מן הכלל היו בני משפחות מנשה ואפרים - שנוולדו כולם במצרים, וארד ונעמן בני בלע בן בנימין - שהיו לבלע צאצאים רבים, ורבים מהם מארד ונעמן, לכן נקראו משפחות נפרדות (רש"י שם, כד).

²⁴ מניין 'יוצאי צבא' - מגיל 20 ומעלה.

²⁵ אומות העולם לעגו לעם ישראל המייחס עצמו לשבטים, באומרם: הרי אמותיכם היו משועבדות במצרים ושלטו בהן המצרים. לכן הוסיף הקב"ה אותיות שמו אצל כל אחד: ה' ו-י לפני ואחרי שם כל אחד, כעדות על כך שהם בני אבותיהם - מלבד ימנה שכבר היו אותיות השם בשמו (רש"י שם, ה).

לזכות חטופי עזה במלחמה בתוך כלל ישראל הזקוקים ומצפים לישועת ה'.

ולעילוי נשמת הילדה הטהורה חיה מרגלית בת צבי חנוך, הקדוש אלכסנדר בן נינה הי"ד, הקדוש בצלאל דוד בן שי הי"ד ומשה הכהן בן מיכל.

כל הזכויות שמורות ליעקב כץ ©

לעילוי נשמת הרב ירחמיאל גרשון בן הרב צבי יהודה אדלשטיין זצ"ל

		והאראלי.	
יהודה	השלני, הפרצי, החצרוני והחמולי. ²⁶	67,500	הפסוק מציין את בני יהודה - ער ואונן, אשר מתו בחטאם בארץ כנען.
יששכר	התולעי, הפוני, הישבי והשמרוני.	46,300	
זבולון	הסרדי, האלוני והיחלאל.	60,500	
מנשה	המכירי, הגלעדי, ²⁷ האייעזרי, החלקי, האשריאל, השכמי, השמידעי והחפרי.	52,700	צלפחד בן חפר שהיה בעצמו מיוצאי מצרים, מת בלא בנים, והפסוק מציין את שמות בנותיו.
אפרים	השותלחי, הבכרי, התחני והערני. ²⁸	32,500	
בנימין	הבלעי, האשבלי, האחירמי, השפופמי, החופמי, הארדי והנעמני.	45,600	
דן	השוחמי. ²⁹	46,400	
אשר	הימנה, הישוי, הבריעי, החברי והמלכיאלי.	53,400	שרח בת אשר נמנתה בנפרד מאחר ועדיין הייתה בין החיים.
נפתלי	היחצאלי, הגוני, היצרי והשלמי.	45,400	
סה"כ 601,630			
לוי	הגרשוני, הקהתי, המררי, הלבני, החברוני, המחלי, המושי והקרחי.	³⁰ 23,000	קהת הוא אבי עמרם (אבי אהרון, משה ומרים). הפסוק מזכיר את בני אהרון שמתו בהקריבם אש זרה.

חידות לפרשת פנחס

1. מי לא ירש דווקא בגלל שהיה מבוגר? (כה, ז)
2. היכן מצינו הזכרת מעשה רע שבאה לשבח? (כז, יג)
3. כנגד מי מקריבים בחגים: פרים, אילים וכבשים? (כח, יט)
4. מה הקריבו במקדש כנגד עמי העולם? (כט, יח)
5. איזה חג מוקדש לפרידה? (כט, לה)

לקבלת העלון כתבו ל: yaakovkatz1989@gmail.com

או שלחו הודעה ל: 0532547332

שבת שלום

²⁶ חצרון וחמול, בניו של פרץ הם ונחשבים כמשפחות נפרדות היות והייתה אימם מעוברת בעת ירדת בני ישראל למצרים (רש"י שם, שם).

²⁷ גלעד הוא בנו של מכיר, וכל המנויים כאן הם בניו. סיבת מנייתם בנפרד היא כנ"ל אצל בני בנימין (רש"י, שם, שם).

²⁸ ערן הוא בנו של שותלח. ומפאת גדול משפחתו נמנה בנפרד (רש"י שם, לו).

²⁹ הוא חושים בן דן שהרג את עשו בעת שעייב את קבורת יעקב (בבלי, סוטה יג.).

³⁰ מגיל חודש ומעלה. בעוד שאר השבטים הנוחלים את הארץ, נמנים רק מגיל 20, שכן רק מי שהיה בגיל זה קודם כניסה לארץ, נוטל חלק בפני עצמו (רש"י שם, סב).

לזכות חטופי עזה במלחמה בתוך כלל ישראל הזקוקים ומצפים לישועת ה'.

ולעילוי נשמת הילדה הטהורה חיה מרגלית בת צבי חנוך, הקדוש אלכסנדר בן נינה הי"ד, הקדוש בצלאל דוד בן שי הי"ד ומשה הכהן בן מיכל.

כל הזכויות שמורות ליעקב כץ ©